

CUVÂNT-ÎNAINTE

Lucrarea de față, alcătuită în cadrul Sectorului de limbă literară și filologie al Institutului de Lingvistică „Iorgu Iordan – Alexandru Rosetti” al Academiei Române, reproduce însemnările românești de pe filele vechilor tipărituri în limba română din fondul Bibliotecii Academiei Române din București. Însemnările recoltate sunt, de regulă, texte scurte reprezentând crâmpie de viață (evenimente, gânduri, sentimente) din veacurile trecute. Ele interesează pe lingvist, dornic să-și îmbogățească cunoștințele despre vechea limbă românească scrisă, și, deopotrivă, pe toți cei preocupați de studiul istoriei și culturii noastre de altădată. Deși adnotările publicate păcătuiesc, în bună măsură, prin stereotipia formei și chiar a conținutului, ele nu sunt totuși lipsite de surprize, nu o dată furnizându-ne un fapt de limbă interesant sau o informație istorică neașteptată. Într-un cuvânt, lucrarea noastră este un instrument de lucru util cercetătorilor de umanoare.

Corpusul însemnărilor a fost conceput în două volume diferențiate de intervale de timp distincte: volumul I (1561–1700) și volumul al II-lea (1701–1780). Primul volum, realizat în totalitate de Cristina-Ioana Dima, reunește peste 2.300 de însemnări extrase din 334 de exemplare, urmate de un *Glosar* și de diverși indici. Studiul introductiv, prin care se deschide volumul, conține tot ce s-a scris mai semnificativ până în prezent despre aceste mici radiografii ale vieții de odinioară.

Sperăm ca lucrarea să fie primită cu interesul pe care îl justifică noutatea conținutului ei.

ALEXANDRU MAREȘ

CUPRINS

CUVÂNT-ÎNAINTE (<i>Alexandru Mareș</i>)	5
ABREVIERI	6
STUDIUL INTRODUCȚIV	7
NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI	31

CORPUSUL ÎNSEMNĂRIILOR

Secolul al XVI-lea

Evangeliiar românesc (CRV 10) [1–27]	39
Lucrul apostolesc (CRV 12) [28–109]	45
Psaltirea slavo-română (CRV 19) [110–112]	56
Evangelie cu învățătură (CRV 29) [113–124]	57
Palia (CRV 30) [125–186]	60

Secolul al XVII-lea

Pravila (CRV 39) [187–199]	69
Evangelie învățătoare (CRV 42) [200–346]	73
Învățătură preste toate zilele (CRV 43) [347]	92
Carte românească de învățătură (CRV 45) [348–510]	93
Evangelie învățătoare (CRV 46) [511–609]	125
Șapte taine a beserecii (CRV 47) [610–671]	140
Răspunsul împotriva Catehismului calvinesc (CRV 48) [672–677]	149
Pravile împărătești (CRV 50) [678–702]	151
Noul Testament de la Bălgrad (CRV 54) [703–732]	155
Mystirio sau Sacrament Taine 2 den ceale 7, Botezul și Sfântul Mir (CRV 59) [733–758]	161
Psaltirea (CRV 60) [759–815]	165
Îndereptarea legii (CRV 61) [816–904]	172
Târnosanie (CRV 62) [905–907]	184
Scutul Caticizmușului cu răspunsu den Scrăptura Svântă împotriva Răspunsului a doao țări fără Scriptură Svântă (CRV 64) [908]	185
Psaltirea pre versuri (CRV 65) [909–935]	186
Acatistul Maicii Domnului (CRV 66) [936–939]	192
Cheia înțelesului (CRV 68) [940–1040]	193
Dumnezăiasca Liturghie (CRV 69) [1041–1046]	205
Psaltirea slavo-română (CRV 70) [1047–1078]	206
Dumnezeiasca Liturghie cu tipicul pre limba românească scos și tocmit (CRV 71) [1079–1092]	211

Molitvenic de-nțăles (CRV 72) [1093–1105]	215
Viața și petrecerea svinților (CRV 73) [1106–1278]	219
Svânta și Dumnezăiasca Evanghelie (CRV 74) [1279–1352]	237
Apostolul (CRV 76) [1353–1431]	247
Sfânta și Dumnezăiasca Liturghie (CRV 77) [1432–1437]	259
Parimiar (CRV 79) [1438–1447]	262
Sicriul de aur (CRV 80 [1448–1495]	265
Cărare pe scurt pre fapte bune îndreptătoare (CRV 82) [1496–1499]	273
Biblia de la București (CRV 86) [1500–1538]	274
Molitvelnic (CRV 87) [1539–1554]	281
Povestea la 40 de mucenici (CRV 88) [1555–1556]	284
Mărgăritare, adecă cuvinte de multe fealiuri a celui întru sfinți părintelui nostru Ioan, arhiepiscopul Țarigradului, Zlatoust (CRV 91) [1557–1575]	285
Mărturisirea ortodoxă. Pravoslavnica mărturisire a săborniceștii și apostoleștii Besearici a Răsăritului (CRV 92) [1576–1591]	289
Sfânta și Dumnezăiasca Evanghelie elinească și rumânească (CRV 95) [1592–1620]	293
Psaltire (CRV 96) [1621–1681]	299
Orânduiala slujbei în 21 lui mai, la zioa sfinților slăviți și de asemenea cu apostolii mari împărați Constantin și Elena (CRV 102) [1682–1687]	308
Evanghelie (CRV 103) [1688–1711]	309
Tâlcuirea Liturghiei (CRV 104) [1712–1741]	313
Divanul sau Gâlceava înțeleptului cu lumea (CRV 110) [1742–1824]	318
Minei (CRV 111) [1825–2169]	328
Carte sau Lumină (CRV 114) [2170–2219]	374
Chiriadromion (CRV 115) [2220–2264]	383
Evhologhion adică Molitvenic (CRV 116) [2265–2270]	390
Învățăături creștinești (CRV 118) [2271–2302]	391
Floarea darurilor (CRV 119) [2303–2305]	396
Octoih (CRV 120) [2306–2344]	397
Triod (CRV 121) [2345–2369]	403
GLOSAR	409
INDICE TEMATIC	422
INDICE DE PERSONALITĂȚI	431
INDICE GEOGRAFIC	442
OLD ROMANIAN NOTES. VOL. I. BOOKS PRINTED BETWEEN 1561 AND 1700	463
FACSIMILE	465